

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1896. Första Kammaren. N:o 1.

Sedan i kraft af § 49 Regeringsformen och § 2 Riksdagsordningen Riksdagen sammankommit till lagtima möte här i hufvudstaden onsdagen den 15 januari 1896 samt chefen för Kongl. justitiedepartementet tillkännagifvit, att han jemlikt riksdagsordningens föreskrift samma dag till granskning emottoge de riksdagsmannafullmagter, i afseende å hvilka sådan åtgärd kunde ifrågakomma, så och efter det granskningen af de aflemnade fullmagterna försiggått, sammanträdde Riksdagens Första Kammare i den uti Riksdagens hus för kammaren anordnade samlingssal

Torsdagen den 16 januari

kl. 11 f. m.

Herr Reuterswärd framträdde till talmansbordet och yttrade: Herrar ledamöter af Riksdagens Första Kammare, mine herrar! Då den äran är mig förunnad att i min egenskap af kammarens äldste ledamot få öppna detta sammanträde, så anhåller jag att till Eder få framföra en vördnadsfull och hjertlig välkomsthelsing till denna lagtima riksdag, under hvilken jag hoppas att med Eder få samarbeta till ett älskadt fosterlands väl. Och jag styrkes i denna förhoppning genom min personliga kännedom om den varma fosterlandskärlek, som besjalar Eder alla.

Vid denna riksdag komma sannolikt ej att uteblifva frågor af stor betydelse, men dessa må nu blifva flere eller färre, så är jag öfvertygad om, att denna kammare skall sorgfälligt pröfva dem och derefter fatta sina beslut så, att vi derför kunna stå till svars både för samtida och efterverld.

Hvad som i synnerhet vid denna riksdag bör ligga oss varmt om hjertat är att egna stor uppmärksamhet åt anslagen till vårt försvar såväl till lands som till sjös. Speciellt hvad flottan beträffar, är det en oafvislig pligt för oss att tillse, att den ju förr desto hellre måtte sättas i tidsenligt skick, på det att den måtte kunna uppfylla sitt stora och viktiga ändamål för bevarandet af vår fred och neutralitet. Lyckligtvis sakna vi ej medel dertill, ty den svenska statskassans ställning är i närvarande stund mer lysande än den någonsin tillföre varit.

Ja, måtte vårt riksdagsarbete bli välsignelserikt, och måtte den allsmäktige Guden hålla sin skyddande hand öfver vår älskade Konung, vårt kära konungahus och hela vårt land!

Med dessa önskningar och förhoppningar förklarar jag nu sammanträdet öppnadt.

Sedan herr ordföranden derefter intagit talmansplatsen, tillkännagaf herr ordföranden, att han på grund af bestämmelsen i 1 § 2 mom. af kammarens ordningsstadga anmodat kanslisekretären friherre A. Alströmer att, till dess sekreterare blifvit utsedd, föra kammarens protokoll, äfvensom att herr ordföranden för tillfället anställt kanslibiträden och vaktbetjening till erforderligt antal.

Upplästes följande från kongl. justitiedepartementet ankomna handlingar:

Protokoll hållet inför statsrådet och chefen för kongl. justitiedepartementet vid lagtima Riksdagen i Stockholm den 15 januari 1896.

Sedan till följd af stadgandet i 32 § Riksdagsordningen herr statsrådet och chefen för kongl. justitiedepartementet anmodat tre bland fullmäktige i riksbanken och tre bland fullmäktige i riksgäldskontoret att närvara vid den granskning af riksdagsmannafullmagter, som jemlikt Riksdagsordningens nämnda paragraf denna dag borde ega rum, så infunno sig nu å anvisad lokal inom kongl. kanslihuset af fullmäktige i riksbanken herrar ordföranden bland nämnda fullmäktige, f. d. statsrådet m. m. P. J. von Ehrenheim, vice ordföranden, lektorn m. m. H. R. Törneblad och lektorn S. G. von Friesen, samt af fullmäktige i riksgäldskontoret herrar ordföranden bland desse fullmäktige, generaldirektören m. m. F. A. Anderson, godsegaren m. m. E. Sederholm och f. d. bergsbruksiddkaren J. Johansson.

Vid den granskning af ingifna fullmagter för ledamöter af Första kammaren, som härefter företogs, anmärktes, att i några af fullmagterna förekomme smärre afvikelser från det i 10 § riksdagsordningen föreskrifna formulär, men då samma afvikelser icke voro af beskaffenhet, att derigenom meningen förändrades eller otydlighet föränleddes, ansågos dessa fullmagter i likhet med de öfriga, emot hvilka anmärkning ej gjordes, böra godkännas.

Protokoll öfver hvad sålunda förekommit skulle meddelas Första Kammaren, hvarjemte förteckning å de Kammarens ledamöter, hvilka inför herr statsrådet och chefen för kongl. justitiedepartementet uppvisat sina fullmagter, skulle tillika med fullmagterna till kammaren öfverlemnas.

In fidem:

Albert Petersson.

Förteckning å ledamöter af Riksdagens Första Kammare, hvilka den 15 januari 1896 inför chefen för kongl. justitiedepartementet uppvisat sina fullmagter:

Södermanlands län	...	Landshöfdingen <i>Filip August Boström.</i>
Östergötlands	» ...	f. d. kaptenen, grefve <i>Philip Otto Leonard Klingspor.</i>
Kronobergs	» ...	Bruksegaren <i>Josef Samuel Frithiof Stephens.</i>
Kalmar län, Södra	f. d. kaptenen	<i>Johan Melcher Ekströmer.</i>
landstingsområdet		Apotekaren <i>Gustaf Walin.</i>
Gotlands län	...	Öfversten <i>Johan Gustaf Björlin.</i>
Blekinge	» ...	Bruksegaren <i>Carl Pontus af Burén.</i>
Kristianstads	» ...	Landstingsmannen <i>Jonas Nilsson.</i>
		Landtbrukaren <i>John Pehrsson.</i>
		Ryttmästaren <i>Casper Gustaf Salomon Ehrenborg.</i>
		Landshöfdingen grefve <i>Magnus Gabriel De la Gardie.</i>
Malmöhus	» ...	Kontraktsprosten <i>Per Sörensson.</i>
Göteborgs stad	Filosofie doktorn <i>Philip Leman.</i>
Elfsborgs län	...	f. d. öfversten, friherre <i>Rudolf Mauritz Klincowström.</i>
Skaraborgs	» ...	f. d. ryttmästaren <i>Nils Fock.</i>
		Godsegaren <i>Gustaf Berg.</i>
Vermlands	» ...	Borgmästaren <i>Carl Oskar Moberg.</i>
Örebro	» ...	Landshöfdingen <i>Axel Gabriel Johan Svedelius.</i>
		Godsegaren <i>Ernst Herman Behm.</i>
Vesternorrlands	» ...	Generaldirektören <i>Frans Albert Anderson.</i>

Enligt § 2 i ordningsstadgan för kammaren anställdes upprop af kammarens ledamöter, hvarvid såsom frånvarande antecknades:

herr *Björnstjerna,*
 » *Ekdahl,*
 » *Casparsson,*
 » *Hallgren,*
 » *Flach,*
 » *Abelin,*

hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve *Douglas,*

herr *Berg, Gustaf Johan Georg Axel,*

» *Almqvist,*

grefve *Spens,*

herr *Larsson,*

» *Wennerberg,*

grefve *Posse,*

herr *Groll,*

friherre *von Otter,*

herr *Tornerhjelm*,
 friherre *Wrangel von Brehmer*,
 grefve *Piper*,
 friherre *Åkerhielm, Lars*,
 herr *Rodhe*,
 » *Wærn*,
 friherre *Alströmer*,
 herr *Bohnstedt*,
 » *Unger*,
 » *Billing*,
 grefve *Lewenhaupt*,
 herr *Pettersson, Carl Fredrik*,
 » *Nisser, Ernst*,
 » *Gilljam*,
 » *Widmark*,
 » *Ölander*,
 grefve *Sparre*,
 herr *Fröberg*,
 » *Dahlberg*,
 » *Roman*,
 » *von Stapelmohr*,
 » *Crusebjörn*.

Af ofvan upptagne såsom frånvarande antecknade ledamöter hade förhinder att denna dag tillstädeskomma anmäls af herrar *Hallgren* och *Flach*, grefve *Spens*, friherre *Alströmer* samt herrar *Dahlberg* och *Crusebjörn*.

Att deltaga i den deputation, som enligt § 33 Riksdagsordningen borde afgå till Hans Maj:t Konungen för att begära utnämmandet af talman och vice talman, hade af herr ordföranden utsetts följande tolf personer:

herr *Svedelius*, såsom ordförande,
 » *Berg, Gustaf B.*,
 » *Björlin*,
 » *af Burén*,
 » *Ehrenborg*,
 » *Ekströmer*,
 grefve *Klingspor*,
 herr *Leman*,
 » *Nilsson*,
 » *Sörensson*,
 » *Walén*,
 » *Wester*.

Sedan den utsedda deputationen härefter afgått till Kongl. slottet och efter en stunds förlopp återkommit, tillkännagaf deputationens ordförande, att Hans Maj:t Konungen behagat till

talman i Första Kammaren utnämna kammarherren, kommandören med stora korset af kongl. vasaorden, kommandören af kongl. nordstjerneorden, första klassen, m. m., grefve *Nils Gustaf Alexander Sparre*, och till vice talman f. d. kaptenen, kommandören af kongl. nordstjerneorden, första klassen, och af kongl. vasaorden, första klassen, godsegaren *Carl Edvard Casparsson*, hvilka båda nu åtföljde deputationen till kammaren.

Herr talmannen, som nu intog talmansplatsen, yttrade följande helsningsord till kammaren: Mina herrar! Deputationens ordförande har nyss meddelat Eder, att Hans Maj:t Konungen lemnat mig det dyrbara förtroendet att under innevarande riksdag leda kammarens förhandlingar. Då jag erinrar mig, att talmansstolen i kammaren städse intagits af kammarens ypperste män, är det naturligt, att jag nu tveksamt frågar mig, huruvida jag skall kunna fylla detta ansvarsfulla uppdrag. Men minnet talar äfven till mig om de många prof på förtroende och vänskap, som kommit mig till del under min långa riksdagsmannatid, och derpå vill jag bygga. Talmannens förmåga att fullgöra sina åligganden beror väsentligen på det inflytande, han eger i kammaren. Talmannens magt hvilar långt mera på kammarens förtroende och välvilja än på några grundlagbud. Innan jag intager talmansstolen, vill jag därför bedja Eder, mina herrar: stödj mig med Edra insigter, bevara mig i Edert förtroende, bedömen mig med välvilja! Jag ber derom icke blott för min egen skull, utan fastmer för att kunna fullgöra hvad jag vill fullgöra, nemligen uppehålla och bevara kammarens goda traditioner.

Härefter anmälde herr talmannen, att någon ansökning till sekreterarebefattningen hos kammaren icke inkommit, och hemstälde, huruvida kammaren behagade genast företaga val af sekreterare.

Sedan denna hemställan besvarats med ja, företogs valet; och befans efter valförrättningens slut dertill hafva blifvit utsedd kanslirådet *A. von Krusenstjerna* med samtliga afgifna, eller 97 röster.

Kanslirådet von Krusenstjerna fick härefter företräde, underättades, att han af kammaren blifvit vald till sekreterare och öfvertog protokollsföringen.

In fidem

Aug. Alströmer.

Herr talmannen yttrade, att han efter samråd med Andra Kammarens talman finge föreslå, att Första Kammaren ville besluta att måndagen den 20 i denna månad företaga val af dels fyra ledamöter för att, jemte talmannen, tillsätta kammarens kansli och vaktbetjening, dels tre ledamöter för att deltaga i talmansöfverläggningarna, dels ock två ledamöter att hafva in-seende öfver Riksdagens kansli.

Detta förslag antogs.

Herr Reuterswärd erhöll på begäran ordet och yttrade: Herr grefve och talman! Ehuru ännu icke dag blifvit bestämd för de ordinarie utskottsvalen, så hemställer jag lika visst om, att kammaren ville tillåta mig att föreslå det antal suppleanter, som skall väljas. Jag gör detta med anledning derutaf, att utskottslistorna i god tid måste uppgöras, och för att man då skall veta antalet, tager jag mig friheten föreslå, att till konstitutionsutskottet väljas 8 suppleanter, till statsutskottet 9, till bevillningsutskottet 10, till bankoutskottet 6 och till lagutskottet 8, eller lika antal som förefans under förliden riksdag.

Jag anhåller om proposition på bifall till detta mitt förslag.

Det framställda förslaget antogs.

Herr talmannen yttrade: Jag får tillkännagifva, att till kammarens förfogande öfverlemnats, bland annat, 100 inträdesbiljetter till rikssalen vid riksdagens öppnande; och hemställer jag, att fördelning af dessa biljetter må ske i enlighet med hvad som bestämdes den 16 januari 1892.

Till denna hemställan lemnade kammaren sitt bifall; hvar-efter kammaren på framställning af herr talmannen beslöt, att fördelningen af ifrågavarande biljetter skulle ske efter slutet af kammarens sammanträde denna dag.

Kammaren åtskildes kl. 1,15 e. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna.

Lördagen den 18 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 10,30 f. m.

Herrar *Dahlberg*, *Fröberg* och *Unger* anmälde, att de infunnit sig vid riksdagen.

Herr talmannen yttrade, det han finge föreslå, att kammaren, i likhet med hvad som redan beslutits i Andra Kammaren, ville bestämma, att vid det sammanträde, som komme att hållas onsdagen den 22 innevarande månad, skulle anställas val af ledamöter och suppleanter i de ständiga utskotten.

Detta förslag antogs.

Herr talmannen yttrade vidare, att han, enär kammarens sammanträden i allmänhet icke började tidigare än kl. 11 f. m., ansåge sig böra erinra derom, att det till nästa onsdag utsatta sammanträdet, i likhet med hvad förut varit brukligt, då val af ledamöter och suppleanter i de ständiga utskotten förrättats, komme att börja kl. 10 f. m.

Herr talmannen och kammarens ledamöter afgingo kl. 10,50 f. m. till storkyrkan, der riksdagspredikan hölls af komministern i Katarina församling C. E. Fristedt. Efter gudstjenstens slut begaf kammaren sig till rikssalen, der äfven Andra Kammaren infann sig.

Hans Maj:ts Konungen öppnade riksdagen med det i protokollsbihanget införda tal, hvarefter hans excellens herr statsministern Boström uppläste Kongl. Maj:ts berättelse om hvad i rikets styrelse sedan sista riksdags sammanträde sig tilldragit.

Herr talmannen framträdde derpå och yttrade: Allernådigste Konung! Riksdagens Första Kammare frambär till Eders Majestät sin djupa vördnad och uppriktiga tillgifvenhet.

Samhällsutvecklingen skrider i vår tid så hastigt framåt, att ehuru Riksdagen årligen sammanträder, hvarje Riksdag likväl får omfattande frågor att behandla.

Då uppmärksamheten särskildt fäster sig vid en af dessa, är det därför, att arbetet med denna länge fortgått och ännu fortgår.

En betryggande härordning är beslutad och inom kort genomförd, men hären kan icke med utsigt till framgång söka fullgöra sin ansvarsfulla uppgift — att värna vår sjelfständighet — med mindre än att den beredes stödet af efter våra förhållanden afpassade befästningsarbeten, samt att dess materiel bringas i ett tidseffektivt och fullständigt skick. Flottan, hvilkens viktiga anslag till materiel under flere år icke kunnat sättas till högre belopp, än som nära motsvaras af den årliga förbrukningen, kräver, att så snart förhållandena det medgifva, erhålla den materiel, som är ett vilkor för att den skall kunna fylla sin bestämelse. Detta är en angelägenhet af den största betydelse, då flottan ej blott är härens syskonvapen, utan äfven skall i denna egenskap vara fosterlandets förpost och skyddet för dess kuster.

Då statsregleringarna de senaste åren lemnat rikliga öfverskott, ligger den tanken nära, att dessa viktiga anslagsbehof kunna och skola blifva i vidsträcktare mån än under de föregående åren föremål för Riksdagens behandling.

Första Kammaren, som i ett betryggande försvar ser vilkoret för fortvaron af den fred vårt land önskar, skall för visso med lifligt intresse emottaga och pröfva de förslag härom, som Eders Majestät kan komma att hänskjuta till Riksdagens behandling.

Äfven andra frågor af stor vikt torde påkalla Riksdagens uppmärksamhet — ett jemnt framåtskridande tål ej hvilat. Första Kammaren skall alltid känna en sann tillfredsställelse, när den finner sig kunna samverka med Eders Majestät i arbetet härför.

Under försäkran härom och nedkallande Guds välsignelse öfver Konung och konungahus anhåller Riksdagens Första Kammarer att i Eders Majestäts nåd och ynnest få vara innesluten.

Sedan Andra Kammarens talman derpå i denna kammars namn framfört dess undersåtliga vördnad till Hans Maj:ts Konungen, fingo talmännen hvardera mottaga ett exemplar af Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående statsverkets tillstånd och behof, hvarefter ceremonien å rikssalen afslutades och Första Kammaren enligt beslut, fattadt före aftågandet från samlingsrummet, åtskildes vid utgången från rikssalen kl. 1 e. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna.

Måndagen den 20 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 12 på dagen.

Herrar *Abelin*, *Widmark*, *Rodhe*, *Ölander*, *Wærn* och *Roman* samt grefvarne *Piper* och *Posse* anmälde, att de anländt till riksdagen.

Företogs val af fyra ledamöter för att, jemte talmannen, tillsätta kammarens kansli och vaktbetjening; och befunnos, efter valförrättningens slut, dertill hafva blifvit utsedde:

herr Anderson, F. A., med 80 röster,		
» Blomberg	» 80	»
» Casparsson	» 80	»
» Åkerman	» 80	»

Företogs val af tre ledamöter för att deltaga i talmansöfverläggningarna; och befunnos, efter valförrättningens slut, dertill hafva blifvit utsedde:

herr von Ehrenheim med 78 röster,		
» Reuterswärd	» 78	»
» Wennerberg	» 78	»

Företogs val af två ledamöter för att hafva inseende öfver Riksdagens kansli; och befunnos, efter valförrättningens slut, dertill hafva blifvit utsedde:

herr Anderson, F. A., med 65 röster,		
» Berg, Gustaf Axel,	» 65	»

Föredrogs och bordlades Kongl. Maj:ts den 18 i denna månad på rikssalen öfverlemnade nådiga proposition till Riksdagen angående statsverkets tillstånd och behof.

Föredrogs och lades till handlingarne Kongl. Maj:ts nästlidne lördag på rikssalen upplästa berättelse om hvad i rikets styrelse sedan sista riksdags sammanträde sig tilldragit.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Riksdagens år 1895 församlade revisorers berättelse om granskningen af riksgäldskontorets tillstånd och förvaltning.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet Riksdagens år 1895 församlade revisorers berättelse angående riksbanken.

Friherre *Klinckowström* afgaf en motion, n:o 1, angående förhöjd tull å fläsk.

Denna motion blef på begäran bordlagd.

Herr talmannen yttrade, att han af förekommen anledning finge å nyo fästa uppmärksamheten derpå, att öfvermorgondagens sammanträde, hvarvid val af ledamöter och suppleanter i de ständiga utskotten skulle förrättas, komme att börja kl. 10 f. m.

Herr *Leman* väckte en motion, n:o 2, angående ändring af 10 § i förordningen den 30 december 1880 om jordegares rätt öfver vattnet å hans grund.

På derom framställd begäran bordlades denna motion.

Justerades fem protokollsutdrag för denna dag.

På framställning af herr talmannen beslöts, att Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående statsverkets tillstånd och behof skulle uppföras sist å föredragningslistan till nästa sammanträde.

Kammaren åtskildes kl. 12,36 e. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna.